

VAN EESTEREN
GESPREK
NUMMER 15

KWALITEITEN

VAN DE SLOTERPLAS

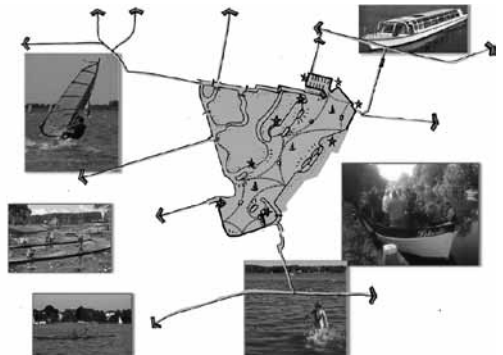
■ GESCHIEDENIS VAN DE PLAS

Erik Swierstra, al 56 jaar woonachtig nabij de Sloterplas, kent het gebied op zijn duimpje en neemt ons mee naar de ontstaansperiode van het gebied. Een geschiedenis die ver terug blijkt te gaan. In de 13e eeuw ontstaat aan het IJ het kleine stadje Amsterdam. Al twee eeuwen hiervoor, als Nederland nog een veenmoeras is, wordt er in geschriften melding gemaakt van de nederzetting Sloten - later het dorp Sloten - en het Slootermeer. Dit meer is ontstaan uit de Sloot of Slooter, een zijriviertje van het IJ. In de 17e eeuw worden veel meren rondom Amsterdam - door poldermolens - drooggelegd, zoals de Bijlmermeer en Watergraafsmeer. Zo ook het Slotermeer in de Slooterdijkermeerpolder.

In de 19e eeuw begint Amsterdam fors te groeien en na annexatie van de gemeente Sloten in 1921, kan drie jaar later worden besloten een groot deel hiervan te bebouwen volgens het plan 'Witteveen'. Het is een voorloper van het bekende Algemeen Uitbreidings Plan (AUP) van Cornelis van Eesteren, dat in 1936 wordt vastgesteld. In de beider plannen is in de bebouwing een gat vrijgelaten, op de plaats van het vroegere Slotermeer.

■ PROJECTEN IN AANLEG EN VOORBEREIDING

Een kleine vijftig jaar na de totstandkoming van het Sloterpark zijn sommige plekken er slechts uit gaan zien. Ook is in de loop der jaren het gebruik en het soort gebruikers veranderd. Waar het park in de beginjaren vooral rust moest uitstralen, willen mensen tegenwoordig meer levendigheid. Caroline Elbers-Hugenholtz is als ontwerper Openbare ruimte bij stadsdeel Nieuw-West betrokken bij de herinrichting van het park. In 2006 is een ruimtelijk toetsingskader opgesteld, dat globale regels geeft voor wat vanuit het oogpunt van ruimtelijke ordening wel en niet mag in het gebied. Binnen dit masterplan zijn er verschillende projecten tot uitvoering gebracht, met het 'rondje Sloterpas' rond 2006 als één van de eerste. Deze c.a. zes kilometer lange fiets/skate én wandelpad, door H+N+S landschapsarchitecten ontworpen, kan door het intensieve gebruik een succes worden genoemd.

Ook is er nagedacht over de kansen van het water, waarbij de ambitiesnota uit 2008 een impuls is geweest. Het stadsdeel heeft zichzelf als doel gesteld de Sloterplas te verlevendigen en te verbinden met het binnen- en buitengebied. Zo moet de Cramersluis het waterverkeer van de binnenstad naar de Sloterplas vergemakkelijken, en is er een verbinding met de Tuinen van West.

De ontwikkeling van de oevers wordt bepaald door 'sferen'. De westoever moet een gebied worden voor 'Sport, leisure, adventure en groen', met een disc golf parcours, fitness toestellen en de natuurspeeltuin 'Natureluur'. De winkels, het theater en in de toekomst hopelijk meerdere horecagelegenheden moeten bijdragen aan de sfeer aan de zuidoever: 'shopping & vermaak'. Naast het opknappen van het watersportcentrum is met de oostoever, een 'ontspannen en groen' gebied, nog niet veel gebeurt. Ook de noordoever, gekarakteriseerd door stedelijke cultuur en wonen, is een gebied in wording. Vele projecten zijn de laatste jaren uitgevoerd, andere staan nog op stapel. De Sloterplasconferentie zal een bijdrage leveren aan de toekomst van het groenblauwe hart van Nieuw-West.

■ POTENTIES ALS STADSPARK

Jos Gadet is hoofdplanoloog bij de gemeentelijke Dienst Ruimtelijke Ordening én auteur van het recent verschenen boek *Terug naar de stad. Een geografisch portret van Amsterdam (2011)*. Gadet tilt het forumgesprek naar een hoger niveau door het belang aan te tonen van het Sloterpark als 'stadspark'. Begin jaren '70 begon het belangrijkste recreatiegebied van naoorlogs Amsterdam tekenen van verval te vertonen, maar de laatste vijftien jaar is het Amsterdamse parkgebruik geëxplodeerd en ook het succes van het Sloterpark - in tegenstelling tot andere naoorlogse parken - begint weer aan te trekken. Desondanks komt de huidige inrichting van het gebied niet tegemoet aan het veranderde recreatiegedrag van het nieuwe type stedeling. De creatieve kenniswerker, die face-to-face contact zoekt, mist de reuring in het Sloterpark-gebied. Hoog opgeleide bezoekers zijn dan ook ondervertegenwoordigd, terwijl deze groep nodig is om een verscheidenheid aan voorzieningen te kunnen dragen. De succesfactor van een stedelijk gebied is functiemenging, heel anders dan in de naoorlogse periode toen de Westelijke Tuinsteden volgens gescheiden functies tot stand kwam.

Gadet pleit voor verdichting in voorzieningen en bebouwing van het omliggende gebied, omdat schaarste aan groen de waarde van ander groen doet stijgen. En de kwaliteiten, zoals de omvang van de plas, moeten worden verstevigd door horeca en een divers voorzieningen-aanbod. Ook de verbindingswegen als de Jan Evertsenstraat moeten aantrekkelijker worden. Huidige stadsparken als het Vondelpark raken overvol, hopelijk weten in de toekomst meer en meer Amsterdammers 'de parel over de ring' te vinden.

■ LINKS

MEER LEZEN

Stadsdeel website over het gebied

http://www.nieuwwest.amsterdam.nl/vrije_tijd_en_sport/groen_en_water/sloterplas-0/Sloterplasconferentie

<http://sloterplasidee.nl/de-sloterplas/>

'Terug naar de stad. Een geografisch portret van Amsterdam', SUN / Trancity 2011
(incl. hoofdstuk over de Sloterplas)

ONLINE ZIEN

Filmpjes en polygoon radio-uitzendingen | <http://www.vriendenvandesloterplas.nl/index>

■ COLOFON

Tekst: Victorien Koningsberger

Beeld: Stadsarchief Amsterdam | Stadsdeel Nieuw-West

Dienst Ruimtelijke Ordening | Erik Swierstra

Vormgeving: anoukjohanson.nl

Datum: 22-05-2012

■ VAN EESTERENMUSEUM

BURGEMEESTER DE VLUGTLAAN 125 | AMSTERDAM

WWW.VANEESTERENMUSEUM.NL

INFO@VANEESTERENMUSEUM.NL

